

DATUM 2007-08-28

NR. NOTA AR 368 - Gebu 736 - Doc.nr. I.6.1

NOTA AR

Onderwerp: Studievoortgang en –evaluatie in een diplomaruimte

Redacteur	Ludo Melis, Benedikte Custers
Gebu-lid	Ludo Melis
Probleemstelling	<p>Het huidige systeem voor programmering in jaren met aansluitende deliberatie staat onder druk door:</p> <ul style="list-style-type: none">- de invoering van het leerkrediet;- de financiering per behaald studiepunt, waarbij gedelibereerde credits noch voor de student, noch voor de instelling meetellen;- de internationale context, waarbij diploma's met gedelibereerde credits onder druk komen te staan;- de uitbreiding van het aantal voorafnames en cumulprogramma's. <p>Een evolutie naar validering per diploma en naar een zuiverder creditsysteem is aangewezen.</p> <p>Andere Vlaamse universiteiten en ook partners in de Associatie hebben al stappen gezet of evolueren in dezelfde richting.</p> <p>Deze evolutie houdt evenwel het gevaar in van studieduurverlenging. De K.U.Leuven wenst de gemiddelde studieduur voor voltijdse diplomacontracten te behouden en het verschuiven naar beperktere contracten te beperken.</p>
Voorstel oplossing	<p>Voorgesteld wordt over te gaan naar een diplomaruimte vanaf het academiejaar 2009-2010.</p> <p>Het diploma vormt de ruimte waarbinnen de evaluatie plaatsvindt en de inhoudelijke studievoortgang wordt gestimuleerd en bewaakt. De studievoortgang wordt dan enerzijds bepaald door de mechanismen die de inhoudelijke voortgang in de opleiding bepalen, m.n. de volg- en gelijktijdigheid, en anderzijds door de mechanismen die de studieduur bepalen en de doorlooptijd stimuleren.</p> <p>Een diploma wordt behaald indien voor alle opleidingsonderdelen een credit werd behaald. Onder bepaalde voorwaarden is tolerantie mogelijk.</p> <p>Voorzoningen, instrumenten en procedures voor studietrajectbegeleiding worden aangepast en uitgebouwd aan de nieuwe regelgeving; dit impliceert o.m. de verdere uitbouw van het ISP, met inbegrip van een individueel voortgangsformulier voor studenten, de uitwerking van regelgeving over studievoortgang en de verdere uitwerking van de facultaire organisatie van de studietrajectbegeleiding wordt eveneens bepaald.</p> <p>Voor de ijking en de kwaliteitsbewaking van de toetsing wordt een beleid ontwikkeld. De organisatie van de evaluatie (examens) wordt aangepast.</p>

Voorstel beslissing	Het Gebu beslist dat het akkoord gaat met een verdere uitwerking van het voorstel rond studievoortgang en –evaluatie in een diplomaruimte met het oog op de implementatie ervan vanaf 2009-2010. Dit voorstel zal uitgewerkt worden in dialoog met de onderwijsraad en de faculteiten.
Praktische implicaties	<i>Financieel:</i> Bij invoering, kosten voor de aanpassing van de informaticasystemen (o.m. ISP en ES) en voor de screening van de opleidingsprogramma's. De opname van de aanvullende middelen voor onderwijs in de gewone begroting (ex-OOP) creëert hiervoor ruimte.
	<i>Personeel:</i> Aanpassingen aan de organisatie van de studietrajectbegeleiding.
	<i>Ruimte:</i> /
	<i>N.:</i>
Voorstel communicatie	<i>Intern:</i> Het Gebu gaat akkoord met een verdere uitwerking van het voorstel rond studievoortgang en –evaluatie in een diplomaruimte met het oog op de implementatie ervan vanaf 2009-2010. Dit voorstel zal uitgewerkt worden in dialoog met de onderwijsraad en de faculteiten.
	<i>Extern:</i> /
	<i>Contactpersoon:</i> Professor Ludo Melis

AAN Leden van de Academische raad

VAN Prof. dr. Ludo Melis

DATUM 28-08-2007

C.C.

NOTA

STUDIEVOORTGANG EN –EVALUATIE IN EEN DIPLOMARUIMTE

Op de Onderwijsraad van 22 maart 2007 werd de discussie rond de invoering van een “zuiver” creditsysteem aan de K.U.Leuven gestart. Een werkgroep Creditsysteem diepte het thema op 2 mei 2007 verder uit. Een tussentijdse nota werd besproken op de Onderwijsraad van 22 mei 2007, samen met een nota van de Associatie K.U.Leuven. Deze werd herwerkt voor bespreking op de Onderwijsraad van 21 juni 2007. De Onderwijsraad meent dat de uitgangspunten die in de nota worden aangegeven een goede basis vormen voor verdere uitwerking en vraagt dat het Gebu een principiële beslissing neemt over de wenselijkheid het voorstel uit te werken.

Uitgangspunten

- Decretale gegevens:
 - o Leerkrediet (zie appendix 1): Met de invoering van het leerkrediet zal de studievoortgang van de meeste studenten grotendeels samenhangen met de regels van het leerkrediet. Na het opgebruiken van het leerkrediet is de student immers niet langer financieerbaar en heeft hij geen recht meer om in te schrijven.
De student start met 140 studiepunten; de opgenomen studiepunten worden hiervan afgetrokken; de studiepunten voor de verworven credits worden opnieuw bijgeteld (de eerste 60 verworven studiepunten tellen dubbel); na het beëindigen van een eerste master wordt van het resterende totaal 140 studiepunten afgetrokken; de rest kan ingezet worden voor een tweede diploma.
De instelling kan bij een ontoereikend leerkrediet nog wel een inschrijving toelaten, al dan niet gekoppeld aan verhoogde studiegelden.
 - o Financiering van de onderwijscomponent: De financieringsmechanismen zijn zodanig opgebouwd, zowel voor de student als voor de instelling, dat verworven credits gefinancierd worden; gedelibereerde credits niet, tenzij via de diplomabonus.
- Vormen van voorafnames door de studenten binnen het huidige kader en daarmee samenhangende complexiteit in regelgeving en systemen tonen aan dat een wijziging van het huidige creditsysteem noodzakelijk is. Steeds meer studenten komen immers terecht in een situatie “tussen” verschillende programmajaren.
- Evoluties binnen de hoger onderwijsruimte: ook andere instellingen en universiteiten zijn geneigd om te evolueren in de richting van een diplomaruimte of hebben die stap al gezet.
- Doelstelling van de K.U.Leuven ten aanzien van studieduur: behoud van de huidige gemiddelde studieduur voor studenten die voltijds zijn ingeschreven in een diplomacontract.

Voorstel

1° Opleidingsmodel en diplomaruimte:

De studie wordt gestructureerd in opleidingen en niet meer inhoudelijk in jaren. Het diploma vormt de ruimte waarbinnen de evaluatie plaatsvindt en de inhoudelijke studievoortgang wordt gestimuleerd en bewaakt. Pas op het einde van de opleiding (i.p.v. na elk programmajaar) wordt nagegaan of aan alle voorwaarden om te slagen is voldaan.

Dit impliceert dat de student verantwoordelijk is voor het al dan niet herkansen voor onvoldoendes. Precieze opgave van volg- en gelijktijdigheidsvoorwaarden (zie 2°), transparante tolerantiecriteria (zie 3°) en duidelijke informatie over de studievoortgang (4°) zijn noodzakelijke voorwaarden. De docenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van een kwaliteitsvolle evaluatie (5°).

2° De studievoortgang:

De studievoortgang wordt bepaald door twee verschillende mechanismen:

- mechanismen die de inhoudelijke voortgang in de opleiding bepalen: de volg- en gelijktijdigheid;
- mechanismen die de studieduur bepalen en de doorlooptijd stimuleren.

Volg- en gelijktijdigheid

Een opleiding wordt bepaald door

- a) de opleidingsonderdelen waaruit zij is opgebouwd;
- b) de onderlinge relaties tussen deze opleidingsonderdelen onder de vorm van volgtijdelijkheid of gelijktijdigheid. Deze relaties worden vastgelegd in regels, die in ISP worden ingebouwd.

De POC kan aan individuele studenten afwijkingen op de regels toestaan; zij motiveert haar beslissingen.

Commentaren:

De systematiek van de volg- en gelijktijdigheid wordt bepaald in het kader van een opleiding. Zij valt dus niet samen met de beginvoorwaarden op het niveau van een opleidingsonderdeel, hoewel er een band is tussen beide. De eerste 60 studiepunten van een Bachelor omvatten opleidingsonderdelen die als initieel worden gemarkeerd; deze behoren tot het pakket van een student die met de opleiding start. Het bepalen van de volgtijdelijkheid en de gelijktijdigheid zal aan de opleiding een horizontale structuur in leergehelen en een verticale structuur in leerlijnen geven. Zo zal de coherentie van de opleiding bewaakt worden.

Studieduur en doorlooptijd

De studieduur wordt in de eerste plaats bepaald door het leerkrediet (zie appendix 2 voor enkele voorbeelden).

Modeltrajecten¹ voor diplomacontracten bieden een kader om een efficiënte doorlooptijd te stimuleren. Voor alle opleidingen worden minstens twee modeltrajecten voorzien: een voltijds traject van ca. 60 studiepunten en een halftijds traject van ca. 30 studiepunten. Daarenboven kunnen opleidingen een traject van ca. 45 studiepunten aanvragen. Voor bepaalde doelgroepen kunnen ook andere modeltrajecten worden opgesteld.

De bevoegde instantie kan uitzonderingen – onder de vorm van een geïndividualiseerd traject, zo nodig gekoppeld aan maatregelen voor de bewaking van de studieduur – toestaan aan individuele studenten;

¹ Het modeltraject wordt bepaald door het aantal op te nemen studiepunten, de reeds verworven credits en de regels van volg- en gelijktijdigheid. Het vertrekt dus niet meer van een opdeling in programmajaren, maar van een korf die wordt ingevuld vanuit de inhoudelijk verantwoorde opbouw van het programma (volg- en gelijktijdigheid) en die rekening houdt met de credits die de student(e) al heeft verworven.

dit is de standaardprocedure bij het afwerken van een diploma, indien het totale aantal nog te behalen studiepunten niet beantwoordt aan één van de modeltrajecten en de student geen andere opleiding aanvat. In andere gevallen motiveert de opleiding haar beslissing. Behoudens deze uitzonderingen, wordt een student die minder studiepunten wenst op te nemen dan voorzien in een halftijds modeltraject verwezen naar creditcontracten.

Wat het eerste jaar (de eerste 60 studiepunten) van een Bachelor aangaat, biedt de bepaling van art 34, 2° flexibiliseringsdecreet de mogelijkheid het hernemen van bepaalde opleidingsonderdelen op te leggen, wat in samenhang met de volgtijdelijkheid het studietraject in gunstige zin zal beïnvloeden.

Commentaren

De voorgestelde maatregelen hebben tot gevolg dat studenten aangezet worden 60 of 30 (desgevallend 45) studiepunten per jaar op te nemen binnen een diplomacontract; gecombineerd met het mechanisme van het leerkrediet en de mogelijkheden die het bindend studieadvies in het geval van een individueel traject biedt, kan de studievoortgang gestimuleerd worden.

Nog uit te werken: voorwaarden van bindend studieadvies en voor toepassing van art. 34,2° flexibiliseringsdecreet.

3° Evaluatie - tolerantie:

Een student(e) behaalt een diploma indien deze voor alle opleidingsonderdelen een credit behaalt. De examencommissie kan bovendien het diploma verlenen indien de student(e) voor een beperkt aantal opleidingsonderdelen geen credit heeft behaald (zogenaamde tolerantie). Het begrip tolerantie geeft duidelijk aan dat er geen compensatiemechanismen zijn die in verhouding staan tot behaalde percentages op grotere gehelen.

Bij tolerantie gelden volgende voorwaarden:

- het aantal studiepunten waarvoor tolerantie verleend wordt, is niet hoger dan 10% van het totale aantal studiepunten voor het betreffende diploma;
- een opleidingsonderdeel waarvoor tolerantie wordt verleend, behoort tot de lijst van opleidingsonderdelen waarvoor een credit niet noodzakelijk is (cf. art. 36 van het Examenreglement);;
- de opleidingsonderdelen waarvoor tolerantie wordt verleend, behoren niet tot eenzelfde groep opleidingsonderdelen die als samenhangend en essentieel in het opleidingsprofiel worden beschouwd (cf. art. 36 van het Examenreglement);
- (te bespreken): het resultaat behaald voor een opleidingsonderdeel waarvoor tolerantie wordt verleend is niet lager dan Y (nu 7/20) / het totaal aantal tolereerbare minpunten is niet hoger dan Z (bijvoorbeeld 8 minpunten bij een tolerantie van max. 18 studiepunten; 5 punten bij een tolerantie van max. 12 studiepunten; 3 punten bij een tolerantie van max. 6 studiepunten)
- (te bespreken): het globale resultaat is bij tolerantie ten minste X % (nu 54%).

4° Informatie en ondersteuning

De efficiënte ondersteuning van de studietrajecten vereist dat de student zijn traject kan plannen en dat informatie beschikbaar is over de vooruitgang. Hiertoe worden twee instrumenten voorzien:

- Het ISP wordt uitgebouwd tot een instrument dat de student toelaat zijn opleiding te plannen; hiertoe zijn aanpassingen noodzakelijk met het onderscheid tussen opgenomen OPO's (in een bepaald jaar / semester) en geplande OPO's.
- Na elke examenperiode krijgt de student met een diplomacontract een voortgangsformulier met
 - de gevalideerde credits,
 - de stand van het leerkrediet,
 - de voortgang in de opleiding, zowel kwantitatief (aantal verworven studiepunten) als kwalitatief (programma-eisen die nog moeten worden vervuld),

- de efficiëntie (verhouding verworven /opgenomen credits) en projectie van mogelijke afstudeerdatum binnen hetzelfde type modeltraject.

Dit document ondersteunt de student in zijn beslissingen en dient als basis voor besprekingen met studietrajectbegeleiders.

- Zolang een student, die is ingeschreven met een diplomacontract, geen 60 studiepunten heeft verworven, brengt de examencommissie een niet-bindend studieadvies uit en kan zij bepalen dat bepaalde examens bij de daaropvolgende inschrijving moeten hernomen worden (zie hoger).
- Elke faculteit bepaalt op transparante wijze hoe de studietrajectbegeleiding wordt georganiseerd (wie, waarover, wanneer) en voorziet hiertoe het nodige personeel. De basisprincipes van studietrajectbegeleiding aan de K.U.Leuven werden goedgekeurd door de Academische raad van 13 november 2006 in het Beleidsplan Studietrajectbegeleiding.

Commentaar:

Een eerste simulatie levert volgende benadering op; voor 24.000 studenten met een diplomacontract en vertrekkend van een gesprek van 15 minuten, zijn er 6.000 uur te voorzien of 3,33 VTE, inclusief de personen die nu aan studiebegeleiding doen; voorziet men een half uur dan is de dubbele capaciteit nodig. De belangrijkste uitdaging is niet de omvang van de taak, maar wel de organisatie ervan, omdat de studiebegeleiding deskundigheid vereist (hiervoor werden reeds en zullen verdere vormingsinitiatieven worden genomen) en een grondige kennis van de opleiding; en omdat de gesprekken voor de overgrote meerderheid van de studenten in een beperkte periode dienen te gebeuren; dit impliceert dat een groot aantal medewerkers deze taak zullen moeten vervullen.

5° Toetsbeleid

De evolutie naar een creditsysteem versterkt de rol van de individuele evaluator bij het toekennen van de credits en herdefiniëert de rol van de examencommissie; deze zal enerzijds nagaan of de student de nodige creditbewijzen voor een bepaalde opleiding heeft verworven dan wel of tolerantierregels kunnen worden toegepast en anderzijds toezien op de kwaliteit van de evaluaties (cf. examenreglement art. 33).

In het licht van deze evolutie en ook van ontwikkelingen i.v.m. kwaliteitszorg en examenbetwistingen is het nodig een cultuur ingang te doen vinden en een beleid te ontwikkelen aangaande de ijking en de kwaliteitsbewaking van de toetsing. Hiervoor is een OOP-project voorzien in het plan 2007. Maatregelen rond de organisatie en de planning van examens zullen eveneens de verdere flexibilisering moeten ondersteunen.

Appendix 1:

Art. 43-46 uit het voorontwerp van decreet betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen

Hoofdstuk IV. Het leerkrediet

Art. 43. §1. Vanaf het academiejaar 2008-2009 krijgt een student bij de eerste inschrijving in een hogeschool of universiteit een individueel leerkrediet van 140 studiepunten. Het leerkrediet wordt ingezet in:

- 1° de initiële bachelor- en masteropleidingen, opgenomen in het Hoger Onderwijsregister door studenten onder diplomacontract;
- 2° een of meer opleidingsonderdelen door studenten onder creditcontract.

§2. Bij elke inschrijving in een academiejaar t-1/t wordt het aantal studiepunten waarvoor een student zich heeft ingeschreven in het desbetreffende academiejaar afgetrokken van het individuele leerkrediet van de student.

§3. De studiepunten, verworven in het academiejaar t-1/t, worden aan het individuele leerkrediet van de student toegevoegd.

Voor de vaststelling van het aantal verworven studiepunten wordt het aantal studiepunten in aanmerking genomen waarvoor de student een creditbewijs ontvangen heeft.

De eerste 60 verworven studiepunten door een student onder diplomacontract worden eenmalig dubbel aangerekend.

Art. 44. §1. Voor de berekening van de omvang van het individuele leerkrediet van een student bij de start van een academiejaar t/ t+1 worden het aantal opgenomen en het aantal verworven studiepunten gerekend over het academiejaar t-1/t. Wijzigingen van het aantal opgenomen studiepunten kunnen verwerkt worden in het individueel leerkrediet van de student tot op de data, vermeld in artikel 7.

§2. Met behoud van de toepassing van de bepalingen in §1 wordt bij een generatiestudent die in de loop van hetzelfde academiejaar verandert van opleiding:

- 1° het aantal opgenomen studiepunten opnieuw toegevoegd aan het individuele leerkrediet als de student verandert voor 1 december van het desbetreffende academiejaar;
- 2° de helft van het aantal opgenomen studiepunten, afgerond naar het bovenliggende geheel getal, opnieuw toegevoegd aan het individuele leerkrediet als de student verandert tussen 1 december en 15 maart van het desbetreffende academiejaar;
- 3° het aantal opgenomen studiepunten afgetrokken van het leerkrediet als de student verandert na 15 maart van het desbetreffende academiejaar.

Art. 45. Een hogeschool of universiteit kan aan een student een hoger studiegeld vragen voor de studiepunten waarvoor de student op het ogenblik van de inschrijving geen toereikend leerkrediet heeft. Het hogere studiegeld bedraagt voor het variabele gedeelte maximaal het dubbele van de bedragen, vermeld in titel IV, hoofdstuk I, afdeling 2, van het Flexibiliseringsdecreet.

Een hogeschool of universiteit kan de inschrijving van een student weigeren als hij een leerkrediet heeft dat kleiner of gelijk is aan nul.

In afwijking van het tweede lid kan het instellingsbestuur een student met een leerkrediet kleiner dan of gelijk aan nul niet weigeren voor de inschrijving voor een initiële masteropleiding als de student voldoet aan de toelatingsvoorwaarden voor deze masteropleiding, vermeld in titel III, hoofdstuk III, afdeling 2, onderafdeling 2, van het Flexibiliseringsdecreet.

Art. 46. Bij het behalen van een diploma voor een initiële masteropleiding wordt het individuele leerkrediet van de student verminderd met 140 studiepunten. Bij een positief saldo kan de student het resterende leerkrediet opnieuw aanwenden voor een inschrijving in een initiële bachelor- of masteropleiding. Als het resterende leerkrediet kleiner is dan 60 studiepunten dan kan dat leerkrediet eenmalig opnieuw opgebouwd worden tot maximaal 60 studiepunten. Daartoe worden vanaf het academiejaar dat volgt op het academiejaar waarin de student zijn initiële masterdiploma behaald heeft, elk academiejaar 10 studiepunten toegevoegd aan het individuele leerkrediet.

Als een student het hoger onderwijs verlaat zonder een diploma en met een individueel leerkrediet van minder dan 60 studiepunten, kan hij in het kader van levenslang leren zijn leerkrediet eenmalig opnieuw opbouwen tot maximaal 60 studiepunten. Vanaf het academiejaar dat volgt op het academiejaar waarin hij het hoger onderwijs verlaten heeft, worden daartoe elk academiejaar 10 studiepunten toegevoegd aan het individuele leerkrediet. Het aldus opgebouwde leerkrediet kan opnieuw aangewend worden voor een inschrijving in een initiële bachelor- of masteropleiding.

Als een student die een diploma behaald heeft in het Hoger Beroepsonderwijs, op het moment van herinschrijving in het hoger onderwijs, een leerkrediet heeft dat minder dan 60 studiepunten bedraagt, dan wordt het leerkrediet van de betreffende student aangevuld tot 60 studiepunten.

In het kader van een opnieuw opgebouwd leerkrediet worden de eerste 60 verworven studiepunten niet dubbel aangerekend.

Appendix 2:

Enkele simulaties van het leerkrediet.

Een student die steeds slaagt heeft op het einde van zijn eerste master 60 studiepunten en kan een nieuwe studie aanvatten.

Student A: (bachelor)

Semester	1	2	3	4	5	6
Stand vooraf	140	160	180	187	182	182
Ingezet	30	30	30	30	30	30
Verworven	25	25	27	25*	30	30
Stand nadien	160	180	187	182	182	182

De telling gebeurt per semester; de eerste 60 verworven studiepunten tellen dubbel, dit maakt dat de student in de eerste drie semesters na afloop een hoger aantal studiepunten heeft in het leerkrediet dan bij de start (in semester 1 en 2 komen er telkens 20 bij (30 ingezet en dus afgetrokken + 25 verworven en dubbel bijgeteld; in semester 3 worden er slechts 10 studiepunten dubbel geteld; de aangroei is dus beperkter).

* Op dit punt heeft de student 18 niet verworven studiepunten; indien hij examenresultaten heeft met een onvoldoende (binnen de grenzen van het tolerantiesysteem), kan hij nog afstuderen zonder herkansen op voorwaarde dat hij een credit verwerft voor alle nog op te nemen opleidingsonderdelen.

Student B (bachelor):

Semester	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stand Voor	140	130	120	130	150	140	130	125	115	110
Ingezet	30	30	20	20	30	30	30	30	30	30
Verworven	10	10	15	20	15	20	25	20	25	30
Stand Na	130	120	130	150	140	130	125	115	110	110

De student in dit voorbeeld heroriënteert na de eerste 2 semesters, maar kan slechts 10 van de 20 studiepunten valoriseren in zijn 2de keuze; daarom eindigt hij met 190 verworven studiepunten.

Student C (bachelor)

Semester	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Stand Voor	140	110	80	70	60	80	85	70	60	55	55
Ingezet	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Verworven	0	0	10	10	25	20	15	20	25	30	25
Stand Na	110	80	70	60	80	85	70	60	55	55	50

De student in dit voorbeeld heroriënteert niet; op het einde van semester 4 heeft hij nog net voldoende studiepunten om zijn studie voort te zetten. Hij behaalt een bachelor-diploma na 5,5 jaar en heeft een onvoldoende leerkrediet om een Ma te beginnen. Hij zal echter wel toegelaten worden (eventueel met een hoger studiegeld) op grond van een bijzondere bepaling uit het decreet.